

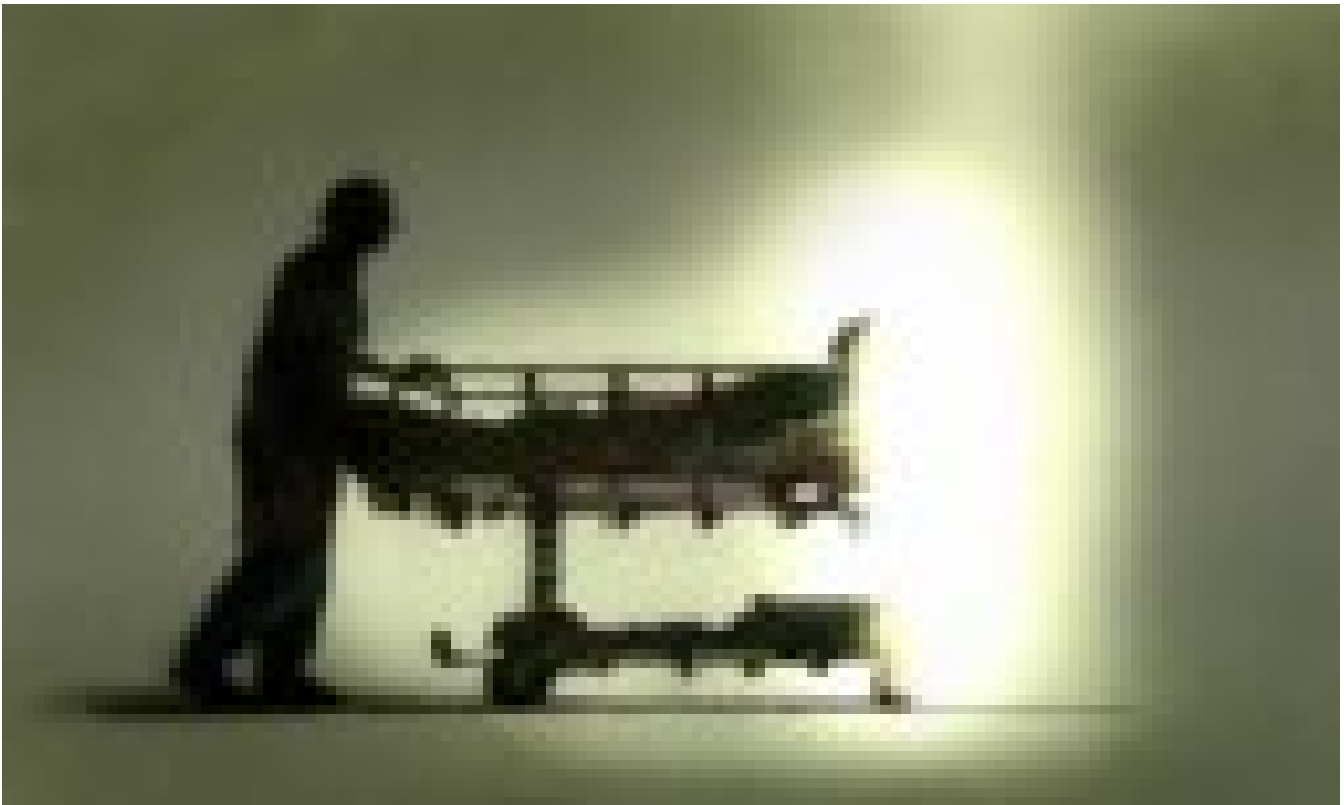
ZORG

‘Woonzorgcentra mogen zich niet moeien met euthanasie bewoners’

Wie om euthanasie vraagt in een woonzorgcentrum of ziekenhuis, botst nog geregeld op weerstand, ook na twintig jaar euthanasiewet. De Orde van Artsen stelt nochtans dat directies geen rol spelen bij een euthanasievraag en zich er niet tegen kunnen verzetten.

Veerle Beel

Maandag 30 januari 2023 om 3.25 uur

getty

Een 90-jarige bewoonster van een woonzorgcentrum in Antwerpen leed aan ernstige ouderdomskwalen en vroeg om euthanasie. Haar arts oordeelde in eerste instantie dat ze depressief was en schreef medicatie voor. De vrouw weigerde die te nemen. De directie van het wzc belegde een groepsvergadering, waarop werd meegedeeld dat ‘euthanasie hier niet kan’. De huisarts liet vervolgens aan de bewoonster weten dat haar vraag ‘te onduidelijk’ zou zijn.

‘Ik vond het schokkend te horen dat de directie op dat overleg aanwezig was geweest’, zegt Leif-arts Frank Heyvaert, die door de familie van de patiënte opgeroepen werd. ‘De euthanasiewet schrijft overleg met het verplegend team voor, maar de directeur maakt daarvan geen deel uit. Ook niet als hij of zij zelf arts of verpleegkundige is.’

De casus dateert van eind 2021. Heyvaert legde de zaak voor aan de Orde van Artsen. Die oordeelde enkele maanden later dat artsen de directie van een zorginstelling niet mogen inlichten over een euthanasieverzoek van een bewoner of patiënt, noch over het verloop

ervan. Directies hebben geen rol te spelen bij een vraag om euthanasie en kunnen zich niet tegen de uitvoering verzetten, aldus het advies.

- **Afgelopen jaar werd tien procent meer euthanasie verleend**

‘De euthanasiewet bestaat ruim twintig jaar en er is veel vooruitgang geboekt’, zegt Heyvaert. ‘De tijd dat directies met brede armen de deur versperden, is voorbij. Maar nogal wat directies en artsen geven liever een pilletje tegen depressie dan echt te luisteren naar wat bewoners of patiënten zeggen. Het gaat zeker niet alleen om - katholieke instellingen, dit paternalisme is nog breed verspreid.’

Extra lijden

Ook Gerlinde Wijns, huisarts en Leif-arts in Antwerpen, kan ervan meespreken. Zij diende een klacht in bij het ethisch comité van een ziekenhuis, waar een 90-jarige dame met ernstige reuma, jicht en een falende hartwerking met spoed op de geriatrische afdeling werd opgenomen en er te horen kreeg dat daar ‘een algemeen verbod op euthanasie’ gold. De vrouw had eerder met haar huisarts over euthanasie gesproken en wilde die vraag reactiveren: ‘Want mijn lichaam is op.’

‘Nogal wat directies en artsen geven liever een pilletje tegen depressie dan echt te luisteren naar wat bewoners of patiënten zeggen. En het gaat zeker niet alleen om katholieke instellingen’

Frank Heyvaert

Leif-arts

Een assistente in opleiding schakelde toch drie artsen in, om de vraag uit te klaren. Een cardioloog oordeelde dat er geen terminaal hartlijden was en de psychiater meende dat de euthanasievraag ingegeven kon zijn door de kinderen, die het lijden van hun moeder niet konden aanzien – iets wat de vrouw ontkende. Daarop trok de huisarts zich terug. De patiënte kreeg uiteindelijk thuis euthanasie,

nadat Wijns en een andere huisarts haar verhaal beluisterd hadden. ‘Boven op het lijden van patiënten wordt extra lijden gelegd, door de onkundigheid van artsen’, zegt Wijns.

Het ziekenhuis besliste na de klacht van Wijns om alle artsen en verpleeg- en zorgkundigen de kans te bieden zich bij te scholen in kwesties rond levenseinde. ‘Belangrijk,’ zegt Wijns, ‘want correct handelen begint bij de juiste kennis.’

Levensmoeheid

Ook Leif-arts Heyvaert kon de vrouw uit zijn voorbeeld helpen: ‘Alles is sereen verlopen en van de directie heb ik achteraf niets meer gehoord. Het advies van de Orde neem ik nu wel mee naar andere woonzorgcentra, want het is nog niet goed gekend. Sommige directies argumenteren dat zij de plicht hebben om zorgzaam te zijn – alsof ingaan op een euthanasievraag niet zorgzaam zou zijn.’

Heyvaert voegt eraan toe dat hij ook geregeld bij ‘kernegezonde’ - ouderen met een euthanasievraag wordt geroepen, mensen die vinden ‘dat het genoeg is geweest’. ‘Levensmoeheid is geen grond voor euthanasie. Gesprekken met die mensen leren mij dat ze dit kunnen aanvaarden, wanneer de arts de tijd neemt en zich empathisch en begripvol opstelt.’